

Milý příteli,

přijměte prosím vřelě toto DivíDíčko, a potěšte se s ním (lze se s ním těšit česky, švédsky, anglicky i německy). Chcete-li se, po poslechu celého programu, potěšit i s hudbou, pak ji tam najdete jednak jako samostatný zvukový soubor *.wav, jednak (zhuštěný) jako *.mp3. Nástup hudby je v daném čase (00:00).

Na třicetileté válce toho moc k potěšení nebylo; to je pravda. A když si člověk uvědomí, jak probíhala, o co všecko v ní šlo a hlavně o co v ní pak už vůbec nešlo, tak je třeba opravdu značný časový odstup, aby se o ní vůbec mohlo mluvit, kreslit, ba i psát noty.

Vznešeně řešeno, hudba má vystihovat ducha. Duchem války je ovšem krás, takže autor hudby se rozhodl postupovat nejinak. Melodie, kterou možná neznáte, je zlidovělá švédská „Värmland du sköna“, něco jako naše „Švédy krásné, Švédy mé“, a taky je to znělka švédského zahraničního vysílání. Tady symbolizuje Švédsko, a to v nejrůznějších obměnách. Hned po začátku – (0:00) naši znělce se do smetanové (0:06) Vltavy vlije (0:12) Värmland.

Pražská defenestrace, kterou vše začalo, je podložena (1:03) Chopinovou Revoluční spolu s mírně nezvyklou melodií, nejprve z (0:51) Vltavy, pak (1:43) Moravo – Moravo, ba i (1:49) Zachovej nám, Hospodine. Tou je ale – coby císařskou hymnou – udušena, a to až do (2:22) Beethovenova smutečního pochodu. Nepomůže ani (2:55) dánský výboj za zvuků Schumannovy Severské písně (s akronymem na jméno Gade), až teprve Gustav Adolf, král švédský, se rozhodne vložit svůj meč na příslušnou miskou vah osudu, jsa podmalován švédským (3:31) Värmlandem, tentokrát coby řízným polnice hlasem se střídáním taktu 5/4 – 5/4 – 3/4 – 6/8. Čtyři akordy Smetanova (4:06) Vyšehradu ohlásí ukončení války – dočasné, jak naznačují následující (4:14) čtyři akordy v moll.

Melodie (4:22) Tři tamborů nám prozradí otevřený vstup Francie na válečnou scénu. (4:38) Čechy krásné, Čechy mé tklí zprvu v dur, záhy jim však nezbyde než pojit se se švédským (5:10) Värmlandem, tentokrát v pochodové písťalce, a lkát k tomu v moll (5:30). Poté jsou vystřídány (5:50) Moravou – Moravou, nad níž se na začátku hvízdá povědomý Värmland. Je pravda, že krásný hrad Sovinec neleží zrovna (6:36) Tam u Králového Hradce, ale přesto český posluchač nezaváhá, co ho čeká. A taky jo: kanonýr Jabůrek se předvádí na scéně. Poté autor hudby kradl až i sám u sebe, totiž odhodlaný (7:05) Verbuňk, za jehož doznívání se stockholmské museum plní ukořistěnými rakouskými prapory. Pak už si jen píská (7:53). Poněkud pizzicato hraný a činely podmalovaný (8:32) Värmland, pro změnu v původním třídobém rytmu, pokračuje odlehčenou (9:07) zvonkohrou při odchodu vojsk na Slezsko. Pro jezdecká extempore dodal Schumann svého (9:56) Divokého jezdce.

Tvrdý střet formací císařských a švédských u Třebele zobrazuje bojově pochodové střídání (10:36) Zachovej nám Hospodine a (10:44) Värmlandu, pročešávané kartáči, šrapnely a střelbou pěchotních zbraní na neustálého stoupání (melodie i napětí), celkem pětkrát po sobě. Pak nad (pro změnu původní) mírovou improvizací (11:49) Osnabrúckou se pak vznáší povědomý polnice hlas, který, jak obvykle v historii, spolu s bubínky přehluší a vytěsní (12:03) nějaká ta mírová jednání. Jízda si opět přijde na své se Schumannovým (12:27) Divokým jezdcem. Nebudu dál prozrazovat, co se za lehce rytmicky zkarikované (12:51) Beethovenovy sonáty Měsíční noci (s Värmlandskou melodií) odehrává v půl třetí ráno (13:17) Na Bílé hoře, kde (13:28) Pec nám spadla, spolu s pobořenými hradbami. Nastává chvíle autorského lkaní (13:40) nad obsazením půlky Prahy. Naštěstí Smetanova (14:13) Vltava pomůže málo oblečenému Coloredovi k útěku přes řeku a k formaci odporu. Vltava je za současně znějícího (14:30) Värmlandu svědkem štěbetavých krádeží a mizení majetku.

Reminiscence na (14:56) Ktož sú Boží bojovníci vyznívá nadarmo po důkladné rekatolizaci, připomenuté melodií hymny (15:10) Zachovej nám, Hospodine, k nevoli Jana Amose; principiální problémy emigrace při hodnocení politické situace doma se projevují ve vši tvrdosti. Pražáci si až teď (a nikoli při bitvě na Bílé Hoře!) hrají na harmoniku svou (15:14) My Prahu nedáme, a (15:30) Gaudeamus igitur vyprovází studenty i měšťániny k boji. Trombonový (15:45) Värmland se ovšem znovu hlásí: změní se v polnici a bubny. Dobyť Tábora se v hudbě hlásí opět chorálem (16:29) Božích bojovníků a zákona jeho. Wittenberg a příchod dalších švédských armád ku Praze je doprovázen jako obvykle Värmlandem, byť pro Švédy těžko poznatelným: je to tentokrát jen rytmická formace „polnicové verze“ v bubínkách (16:41).

Než všeho do času, v Münsteru byla konečně podepsána mírová dohoda podbarvená nejprve (17:16) volnou improvizací, poté zvláště tklivou (17:38) Vltavou, až nakonec nade vším vítězí Beethovenova (18:08) Óda na radost, do níž se rádí vpletou francouzští (18:19) Tři tamboři, rakouské (18:21) Zachovej nám Hospodine i švédský (18:24) Värmland (původní). S (18:32) Värmlandem se pak kontrapunktuje Vltava, aby obě melodie byly vystřídány (18:42): císařskou hymnou, a vše se – jako Smetanova Vltava na konci – rozplývá ve znělce (18:53) Vyšehradu. (Na rozdíl od Smetanova pojetí se sem přivínou navíc i (18:57) Čechy krásné, i švédský (19:03) Värmland.)

Na závěr, při titulcích, jen člověk žasne, jak Beethovenova panevropská (19:18) Óda na radost dokáže podivuhodně zvládnout a strávit postupně (19:37) Zachovej nám, Hospodine, (19:45) Marseillaisu, (19:54) Vyšehrad (na dominantě), ba dokonce i původní tříčtvrteční švédský (20:02) Värmland (Óda přitom zůstává čtyřčtvrteční!), ano i (20:11) Moravu, Moravu. Tři řízné akordy (20:22) znělky naší firmy (Charles Multimedia Education) pak jen udělají konečnou tečku za celou historií. Kéž Vás toto všecko na syntezátoru Yamaha PSR 1100 zhnětené, spolu s výbornou grafickou prací naší laboratoře sešité, potěší tak, jak to potěšilo nás, když jsme to dělali!

Jan Obdržálek